

Hjelpemidler

Hva er et hjelpemiddel?

Et hjelpemiddel er en gjenstand eller et tiltak som bidrar til å redusere praktiske utfordringer for personer med funksjonshemming.

Hjelpemidler skal inngå som en del av en helhetlig plan, og bidra til å:

- bedre funksjonsevnen
- øke selvhjulpenheten
- lette pleien av funksjonshemmede

Hjelpemidler kan brukes til å forebygge redusert funksjonsevne, i rehabilitering og pleie.

Stønad til hjelpemidler

Hvem har krav på hjelpemidler?

Personer som har varig (over to år) og vesentlig redusert funksjonsevne på grunn av skade, lyte eller sykdom, kan få stønad fra folketrygden til hjelpemidler. Personer som har midlertidige behov for hjelpemidler, må be om dette fra kommunalt lager.

Hva slags hjelpemidler kan det søkes om?

Hjelpemidlene må være nødvendige og hensiktsmessige for å bedre evnen til å løse praktiske problemer, eller for å kunne bli pleiet i hjemmet.

Folketrygden gir stønad til det rimeligste hjelpemiddelet som dekker brukerens behov.

På mange områder har NAV inngått rammeavtaler med leverandører. Noe av hensikten er å oppnå gunstig pris på hjelpemiddelet og tilby et nasjonalt sortiment.

Dersom hjelpemiddelsentralen i ditt fylke ikke har det søkte hjelpemiddelet tilgjengelig på lager, kan det fås tak i fra andre hjelpemiddelsentraler eller kjøpe det inn.

Finnes det ikke noen hjelpemidler med rammeavtale som dekker brukerens behov, kan det søkes om dispensasjon for å kjøpe inn andre hjelpemidler.

Hvis det ikke er inngått sentral rammeavtale for den aktuelle produktgruppen trenger ikke hjelpemiddelsentralen å søke om dispensasjon for å kjøpe inn det aktuelle hjelpemiddelet.

Folketrygden yter ikke stønad til hjelpemidler i hjemmet som vanligvis også brukes av funksjonsfriske, som f.eks. vaskemaskin, fjernsynsapparat og alminnelig kjøkkenutstyr. Det kan imidlertid ytes stønad til tilpasning og ekstrautstyr slik at også funksjonshemmede kan bruke slike produkter selvstendig.

Folketrygden kan yte stønad til:

- Hjelpemidler i dagliglivet
- Hjelpemidler på arbeidsplassen
- Utstyr til trening, stimulering og aktivisering av barn og unge under 26 år
- Spesialutstyr til lek og sport

- Høreapparat og tolkehjelp for hørselshemmede
- Tolke- og ledsagerhjelp for døvblinde
- Førerhund og lese- og sekretærhjelp til synshemmede
- Grunnmønster til søm av klær
- Datautstyr
- Seksualtekniske hjelpemidler
- Skolehjelpemidler
- Motorkjøretøy og andre transportmidler

Søknad om hjelpemidler

Søknadsskjema for hjelpemidler fylles ut av brukeren i samarbeid med en fagperson, og sendes NAV Hjelpemiddelsentral i fylket for vurdering og vedtak. Det er spesielt viktig for en rask saksgang at søknaden inneholder en grundig og utfyllende begrunnelse.

Søknadsskjema er tilgjengelig på www.nav.no/hjelpemidler.

Bestillingsordningen

For et definert utvalg av hjelpemidler kan fagpersoner rekvirere hjelpemidler direkte fra NAV Hjelpemiddelsentral uten at det foreligger skriftlig begrunnelse for behovet. Det må fås en godkjenning fra hjelpemiddelsentralen for å bli inkludert i bestillingsordningen.

Hva er hjelpemiddelformidling?

Helhetlig plan

Hjelpemidler skal løse brukerens praktiske problemer og inngår som en del av en helhetlig rehabiliteringsplan eller handlingsplan for yrkesrettet attføring. Hjelpemidler brukes også til å forebygge funksjonstap, til å opprettholde funksjonsevne og til å lette pleiesituasjon.

Utredning

For å få best mulig grunnlag for å velge riktig hjelpemiddel, er det nødvendig med en grundig utredning av brukerens totalsituasjon, der hjelpemiddelet ses i sammenheng med andre tiltak. Brukere og ansatte i kommune eller institusjon kan be om bistand fra NAV Hjelpemiddelsentral i kompliserte saker.

Utpøving

Det er ofte nødvendig å prøve ut flere hjelpemidler for å finne en god løsning. Det kan også være nødvendig med spesialtilpasninger.

Opplæring og trening

En forsvarlig opplæring og trening i å bruke hjelpemiddelet er like viktig som selve hjelpemiddelet. Ansvar for opplæring og trening ligger primært hos kommunen.

Reparasjoner, oppfølging og vedlikehold

Det bør gjøres avtaler om hvordan reparasjoner og vedlikehold skal skje. Brukeren må vite hvem han eller hun skal henvende seg til, slik at saken kan følges opp hvis det oppstår nye problemer. Ansvaret er delt mellom kommune og NAV Hjelpemiddelsentral.

Hvem har ansvaret?

Kommunen

Lov om helsetjenester gir kommunene et basisansvar for habilitering- og rehabilitering. Kommunene har dermed et helhetlig ansvar for å løse eventuelle problemer mennesker med funksjonshemming har. Dette ansvaret omfatter også formidling av hjelpemidler og ergonomiske tiltak.

Kommunen har ansvar for at alle ledd i formidlingsprosessen gjennomføres på en forsvarlig måte. Det innebærer at kommunen har ansvar for å oppdage og utrede behov lokalt og gi opplæring i bruk av hjelpemiddelet. Det er også kommunens ansvar å følge opp brukerne over tid for justering av hjelpemiddelet, samt melde fra om hjelpemidler som ikke lenger dekker behovet. Dette gjelder også skolehjelpemidler.

Kommunen skal trekke inn hjelpemiddelsentralen eller andre kompetansesentra dersom det lokale formidlingsapparatet ikke har nok kompetanse. Alle kommuner har inngått samarbeidsavtaler med hjelpemiddelsentralen i sitt fylke. Det er en forutsetning at kommunen alltid selv er med i hjelpemiddelformidlingen.

Noen brukere har fått innvilget brukerpass som er en ordning hvor brukeren har større mulighet til å følge opp sitt eget hjelpemiddelbehov. Brukeren kan da selv i gitte tilfeller rekvirere hjelpemidler og tjenester via NAV Hjelpemiddelsentral.

NAV Hjelpemiddelsentral

NAV Hjelpemiddelsentraler finnes i alle fylker og har et overordnet og koordinerende ansvar for hjelpemidler til funksjonshemmede. NAV Hjelpemiddelsentral er et ressurs- og kompetansesenter på andrelinjenivå. Den skal bidra til likeverdig og helhetlig problemløsning for funksjonshemmede – i hjem, skole, arbeid og fritid – gjennom hjelpemidler og ergonomiske tiltak.

NAV Hjelpemiddelsentral har også ansvar for innkjøp, lagring og gjenbruk av alle hjelpemidler som er folketrygdens eiendom.

NAV Kompetansesenter for tilrettelegging og deltakelse

Kompetansesenteret er et ressursmiljø for alle enheter i NAV som kan bistå i komplekse brukersaker, samt skal ta ansvar for metodeutvikling og annet utviklingsarbeid på fagfeltet tilrettelegging og hjelpemidler.

Kompetansesenteret er en samordning av de tidligere kompetansemiljøene i NAV: Senter for yrkesrettet attføring (NAV SYA), Senter for IKT-hjelpemidler (NAV SIKTE), Nordnorsk IKT-senter (NAV NONITE) og Fagenheten for NAV Hjelpemidler og tilrettelegging.

NAV Hjelpemidler og tilrettelegging og NAV Økonomistab

NAV Hjelpemidler og tilrettelegging skal påse at rettighetene i folketrygdloven og intensjonen med denne ivaretas. De har det overordnede faglige, økonomiske og administrative ansvaret på hjelpemiddelområdet. NAV Økonomistab ved Kontor for brukeranskaffelser har som oppgave å inngå rammeavtaler for levering av hjelpemidler og tjenester til folketrygden.